

WRITE FOR RIGHTS

LESBRIEF 2023

Opzet voor de begeleidende les voorafgaand of tijdens de schrijfactie Write for Rights in de klas (of digitaal).

**WRITE
FOR
RIGHTS**

AMNESTY
INTERNATIONAL

**SCHRIJF
EEN BRIEF.
VERANDER
EEN LEVEN.**

INTRODUCTIE

Deze lesbrief is bestemd voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en het mbo. Bij deze lesbrief zijn twee PowerPoint-presentaties ontwikkeld. Eén is met name gericht op het basisonderwijs (eventueel ook geschikt voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs), de ander is gericht op het voortgezet onderwijs en het mbo.

Voor zowel het po als het vo en mbo hebben we een verdiepingsles ontwikkeld. Deze zijn in te zetten bij vakken als aardrijkskunde, geschiedenis, maatschappijleer en burgerschap.

Al het verdiepingsmateriaal is aanvullend op de begeleidende les uit deze lesbrief en is dus optioneel. Al dit materiaal is vanaf 7 november te vinden op onze website: writeforrights.nl. Klik daarna in het menu op 'voor scholen'.

VERDIEPING

Wil je nog meer verdieping bij de mensenrechten-thema's die aan bod komen? Maak dan gebruik van ons lespakket 'De KinderRechtenreis' (po en onderbouw vo) of BRAVE (bovenbouw vo en mbo).

Deze zijn te vinden op www.amnestyopschool.nl

BEGELEIDENDE LES

Hieronder staat een kort overzicht van de onderdelen van de lesbrief. Je hebt minimaal 60 minuten nodig om alle onderdelen te behandelen. Alleen een introductie geven en brieven en/of kaarten schrijven kan al in 30 minuten.

1. DE POWER VAN POST

Door brieven te schrijven is er al veel bereikt. We bespreken het verhaal van Aleksandra Skochilenko.
10 minuten

2. AMNESTY, WIE?

Introductie over waar Amnesty International zich voor inzet en wat de Write for Rights-actie inhoudt.
5 minuten

3. AMNESTY ACTIEF

Een vraag- en antwoordspel over mensenrechten en het werk van Amnesty.
10 – 15 minuten

4. APP? MAIL? BRIEF!

Vroeger werd er meer geschreven dan nu. En een appje sturen is wat anders dan een briefje. Hoe schrijf je een goede brief?
10 – 15 minuten

5. MY RIGHT! YOU WRITE?

Voor wie gaan we dit jaar schrijven? Een foto en beschrijving van alle personen voor wie we in actie komen.
10 – 15 minuten

6. PEN? PAPIER? SCHRIJF!

Laat het schrijven beginnen. Aan wie wil jij een kaart schrijven?
10 – 20 minuten

1. DE POWER VAN POST

Begin met de onderstaande uitspraak die ook te vinden is in de begeleidende PowerPoint.

'Ik bedank jullie met heel mijn hart voor de steun. In deze moeilijke tijd is jullie aandacht hartverwarmend en geeft ons het gevoel dat we er niet alleen voor staan.'*

* Inzet in Engels: 'Dear participants of the action, I wholeheartedly thank you for your support for Sasha. Your attention warms us up at this difficult time and lets us feel that we are not left alone with the repressions, which are, unfortunately, taking place in our country. Besides your letters to the embassy you also sent Sasha lots of postcards with words of support. In gratitude, Sasha asked me to share with you this drawing that she'd made in prison especially for you.'

Vraag de leerlingen om het citaat goed te lezen. Start daarna een klassengesprek door de volgende vragen te stellen:

- Welk deel van de uitspraak spreekt je het meest aan? Of: Wat valt het meest op?
- Waar denken jullie als eerste aan bij deze uitspraak? Over wie zal dit gaan? Wat heeft die persoon meegemaakt?
- Wat denk je dat het verband is tussen deze uitspraak en wat we deze les gaan doen? Waarom denk je dat?

Geef na dit korte klassengesprek de leerlingen wat achtergrondinformatie over deze uitspraak:

Het citaat is van de advocaat van Aleksandra Skochilenko uit Rusland. Tijdens Write for Rights in 2022 riep Amnesty wereldwijd mensen op brieven te schrijven om de autoriteiten van Rusland te vragen om Aleksandra (Sasha) vrij te laten. Sacha zit vast in omdat ze actievoerde tegen de oorlog in Oekraïne. Dat deed ze door in de supermarkt de prijskaartjes van producten te vervangen door stickertjes met informatie over het Russische bombardement op de Oekraïense stad Marioepol. Dit omdat de mensen in Rusland vaak geen vrije toegang hebben tot nieuws.

Deze aandachtstrichter kan je afronden met een inlevingsoefening. In deze oefening proberen leerlingen zich te verplaatsen in Aleksandra in de gevangenis. Je kan dit doen door de leerlingen te vragen de ogen te sluiten en ze mee te nemen in het verhaal. Ook kan je er een uitwisseling van maken waarbij de leerlingen in tweetallen onderstaande gedachteoefening uitvoeren en elke stap uittekenen. Gebruik hierbij onderstaande richtlijnen:

- Vraag de leerlingen zich voor te stellen hoe het is voor Aleksandra in de gevangenis. Hoe zal ze zich voelen? Eenzaam, verdrietig of juist strijdvaardig?
- Zit ze alleen in de cel of samen met iemand? Maakt dat verschil uit voor haar?
- De vriendin van Aleksandra, Sonia, kan alleen contact met haar krijgen via korte brieven die de advocaat moet brengen. In die brieven las Sonia onder andere dat haar vriendin bedreigd en gepest werd in de gevangenis en dat ze geen goede zorg krijgt voor haar coeliakie (glutenallergie). Hoe is dat voor Sonia? Hoe zou het voelen als je weet dat je jouw vriendin niet kunt helpen?

Het afgelopen jaar is er ook actiegevoerd voor Cecilia, Joana en Netsai uit Zimbabwe. In 2020 namen de drie vrouwen deel aan een demonstratie tegen het coronabeleid van de regering. Ze werden gearresteerd, met een zak

over hun hoofd in een auto geduwd en naar een plek buiten de stad gereden. Daar werden ze gruwelijk mishandeld en seksueel misbruikt. In het ziekenhuis mochten ze niet met journalisten praten. Nadat ze enkele daders van de aanval hadden geïdentificeerd, werden de vrouwen aangeklaagd. Ze zouden de beschuldigingen van seksueel geweld hebben verzonden en konden hiervoor een jarenlange gevangenisstraf krijgen. Op scholen hebben we met onze schrijfactie GRTZ! voor hen geschreven. In juli 2023 bereikte ons het nieuws de meeste aanklachten tegen Cecilia en Joana zijn ingetrokken. Na de vrijpraak lieten ze ons weten: 'We werden overweldigd door de enorme stortvloed aan brieven en kaarten van mensen uit heel Nederland. Jullie solidariteit heeft ons in deze uitdagende tijd enorm veel kracht en hoop gegeven. We zijn jullie enorm dankbaar.' De rechtszaak tegen Netsai loopt nog.

2. AMNESTY WIE?

AMNESTY
INTERNATIONAL

De voorkennis over het werk van Amnesty zal per groep verschillen. Daarom is het goed om nu eerst verder te gaan met een introductie over Amnesty International en de Write for Rights-campagne. Je kunt hiervoor de achtergrondinformatie op www.writeforrights.nl gebruiken. Ook geeft de PowerPointpresentatie hier een leidraad voor.

De introductie is zo opgebouwd dat je zelf kunt kiezen welke samenstelling van informatie geschikt is voor jouw groep. De eerste dia geeft een korte tijdlijn over het ontstaan van Amnesty International, op de tweede dia wordt verder ingegaan op het actievoeren.

GEEF JE EEN GASTLES?

Begin dan eerst met een kennismaking. Bijvoorbeeld door de leerlingen zich te laten voorstellen aan de hand van een zelfontworpen postzegel.

- Vraag de leerlingen: 'Als je zelf een postzegel zou mogen ontwerpen, wat zou er dan op staan?', Laat de leerlingen dit kort opschrijven of tekenen en vraag ze erbij te zetten waarom ze hiervoor gekozen hebben.
- Daarna kunnen de leerlingen dit kort met elkaar uitwisselen in met een andere leerling of met hun tafelgroep.
- Na deze uitwisseling sluit je het plenair af door een aantal leerlingen te laten vertellen over wat zijzelf of één van hun groepsleden gekozen hebben.
- Op writeforrights.nl staat nog een extra introductieactiviteit: 'Vertel met het alfabet'.
- Voor de introductieactiviteiten heb je minimaal 15 en maximaal 30 minuten nodig.

3. AMNESTY ACTIEF

Gebruik dit vraag- en antwoordspel om de leerlingen op een actieve manier verder te laten kennismaken met mensenrechten. In de PowerPoint staan de vragen die als basis dienen voor het spel.

VRAAG- EN ANTWOORDSPEL

Het spel bestaat uit meerkeuzevragen. Er zijn twee varianten: een met letters en een met kleuren. De vragen zijn goed te gebruiken in een quizvorm.

- In de variant met de letters kan je de vragen op het bord laten zien en de leerlingen hun antwoorden laten opschrijven.
- In de variant met de kleuren kan je iedere leerling iets geven of laten zoeken van de desbetreffende kleur. Dit kunnen ze dan per persoon of per team omhoog houden tijdens de quiz.
- Deze oefening kan je de leerlingen individueel of gezamenlijk laten maken. Bijvoorbeeld in tweetallen. Laat ze na elke vraag even kort overleggen.

MEER WERKVORMEN

Op writeforrights.nl zijn meer werkvormen te downloaden om het vraag- en antwoordspel aan te bieden.

- De vraag- en antwoordslang: Met dit interactieve spel krijgen de leerlingen een kaart met aan de ene kant een vraag en aan de andere kant een antwoord. Ze moeten dan in de juiste volgorde gaan staan zodat het antwoord van hun kaart correspondeert met de vraag op de kaart van hun voorganger. Op het eerste kaartje staat een grote 1 afgebeeld. Zo is het duidelijk waar de slang begint.
- Bij het spel is ook een werkblad gemaakt (met twee varianten). Bij het werkblad zit ook een antwoordformulier.
- De vragen van het spel staan ook online in Kahoot. Deze vragen vind je via de website die voor iedereen vrij te gebruiken is.

Ook de schrijfactie voor Mariana en Kimberley uit Paraguay was heel succesvol. In 2022 bezochten zij scholen in Nederland om te vertellen over rechten voor trans mensen in hun land. De kaarten die zij ontvingen tijdens en na de actie zorgden ervoor dat ze zich gesteund voelden.

4. APP? MAIL? BRIEF!

[Foto 4 – Foto van verschillende brieven met verschillende postzegels]> deze hebben we nog niet ontvangen.

Als je elkaar tegenwoordig iets wilt laten weten, gebruik je bijna nooit meer een brief. Je hebt veel snellere manieren om contact met elkaar op te nemen. Even een snap sturen of een video delen via TikTok is natuurlijk sneller dan een brief sturen die twee dagen later aankomt.

Maar er waren tijden dat je geen andere keuze had. Een brief of kaart sturen, duurde een paar dagen en dan moest je ook nog op antwoord wachten. In deze opdracht leren leerlingen hoe je een goede brief of kaart schrijft.

- Kijk gezamenlijk naar de instructie in de PowerPoint-presentatie. Hierin staat beschreven hoe je een kaart of brief opstelt.
- Loop de instructie stap voor stap door en verzamel ideeën met de leerlingen. Wat zijn verschillende manieren om een brief te starten? Wat schrijf je als eerste zin? En wat als laatste? Hoe sluit je een brief af?

Na het bespreken van de instructie over het schrijven van een brief is het tijd om ervaringen uit te wisselen.

- Wat vinden de leerlingen het leukst om te ontvangen? Een brief of een snap of een appje?
- Hebben de leerlingen weleens een brief of een kaart ontvangen? Wie was de afzender?
- Weten de leerlingen nog hoe het voelde om een brief of kaart te krijgen met hun naam erop? Wat was het verschil met bijvoorbeeld een appje of een e-mail?

5. MY RIGHT, YOU WRITE?

Aan wie gaan we dit jaar schrijven? We stellen de personen voor wie we schrijven hieronder aan je voor en vertellen kort hun verhaal. Wil je meer weten over hen? Kijk dan op writeforrights.nl.

In elk verhaal zijn er meerdere mensenrechten die gebruikt of geschonden worden. Laat de leerlingen zelf de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) bestuderen en de artikelen opzoeken die bij de verhalen horen. Daag ze ook uit om te vertellen waarom dat zo is. De verkorte versie van de UVRM is te vinden op de bijgeleverde poster.

UNCLE PABAI EN UNCLE PAUL
AUSTRALIË

De families van Uncle Pabai en Uncle Paul wonen al zo'n 65.000 jaar op Boigu en Sabai. Dit zijn prachtige eilanden in de Torres Strait, in het noorden van Australië. De eilanden worden nu ernstig bedreigd door klimaatverandering. In de Torres Strait stijgt de zeespiegel twee keer zo snel als gemiddeld. Overstromingen vernielen huizen en wegen. Het zoute zeewater verpest de groentetuinen waar de eilandbewoners van moeten eten. Als de Australische overheid niet snel iets doet om de opwarming van de aarde af te remmen, worden de eilanden onbewoonbaar.

Uncle Pabai en Uncle Paul verzoeken hun regering om zorg te dragen voor de bewoners van de Torres Strait. In artikel 7 van de UVRM staat dat iedereen recht heeft op gelijke bescherming door de wet.

ANA MARIA SANTOS CRUZ
BRAZILIË

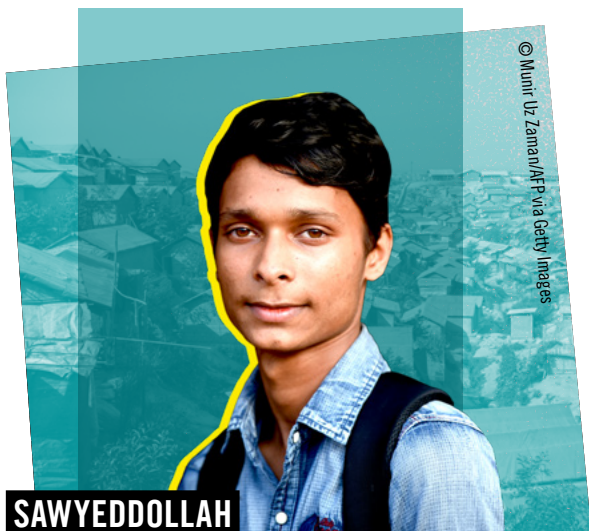
Ana Maria woont in Salvador, een stad aan de kust van Brazilië. In 2018 gebeurde er iets vreselijks: haar zoon Pedro Henrique werd doodgeschoten door de politie. Pedro Henrique was een activist. Hij bracht mensen samen en sprak zich uit tegen politiegeweld en racisme. Hij was 31 jaar toen hij werd vermoord. De agenten die hiervan verdacht worden, werken nog steeds bij de politie. Ana Maria strijdt voor een eerlijk onderzoek naar de moord op haar zoon. Ondanks dat ze zelf ook bedreigd wordt en natuurlijk heel veel verdriet heeft.

Ana Maria strijdt voor gerechtigheid na de dood van haar zoon. Haar zoons recht op leven werd geschonden. (artikel 3 van de UVRM: Je hebt recht op leven, vrijheid en veiligheid).

5. MY RIGHT, YOU WRITE?

SAWYEDDOLLAH
MYANMAR

Sawyeddollah houdt van voetballen en droomde ervan om dokter te worden. In 2017, toen hij 15 jaar was, moest hij met zijn familie naar Bangladesh vluchten en stond zijn hele leven op z'n kop. De familie van Sawyeddollah behoort tot de Rohingya, een volk dat erg gediscrimineerd wordt in Myanmar. Het geweld werd zo hevig, dat het niet meer veilig was voor Sawyeddollah en zijn familie om in hun land te blijven. Naast zijn studie voert hij actie tegen Meta, het moederbedrijf van Facebook. Want Facebook zorgde ervoor dat er veel haat tegen de Rohingya online verspreid kon worden.

Facebook heeft ervoor gezorgd dat persoonlijke gegevens van de Rohingya naar buiten werden gebracht waardoor het makkelijker werd hen aan te vallen en te bedreigen. Het naar buiten brengen en verkopen van persoonlijke gegevens is tegen artikel 12 van de UVRM. Daarin staat het recht op privacy en op bescherming van je goede naam.

THAPELO MOHAPI
ZUID-AFRIKA

Thapelo Mohapi houdt van jazzmuziek en voetbal. Maar daar geniet hij nu niet meer van, want sinds 2021 zit Thapelo ondergedoken omdat zijn leven in gevaar is. Thapelo werkt voor Abahlali baseMjondolo (AbM), een organisatie die zich inzet voor de rechten van arme Zuid-Afrikanen. Veel mensen verhuizen van het platteland naar de stad. Ze hopen dat het leven daar beter is en ze er werk vinden. Maar vaak komen ze terecht in onveilige huizen, zonder drinkwater, toilet of douche. AbM-leden willen dat de mensen een beter leven krijgen. Ze spraken hun ontevredenheid uit over de gemeente. Ook richtten ze zelf een school, boerderij en winkel op. Daar was niet iedereen het mee eens. AbM-leden zijn hiervoor bedreigd en enkelen zelfs vermoord.

Thapelo Mohapi en de andere AbM-leden komen op voor het recht op voldoende inkomen en op basisbehoefes zoals schoon drinkwater, genoeg voedsel, gezondheidszorg, huisvesting en onderwijs. Dit staat in artikel 22 en 25 van de UVRM. Ook staat daarin dat de regering voor je moet zorgen als niet aan deze basisbehoefes wordt voldaan.

5. MY RIGHT, YOU WRITE?

AHMED MANSOOR

VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN

Ahmed is getrouwd en heeft vier zoons. Hij schrijft graag blogs en gedichten. Hij moet zijn gezin al 6 jaar missen omdat hij al die tijd in de gevangenis zit opgesloten. Waarom Ahmed in de gevangenis zit? Omdat hij kritische berichten schreef over de mensen die het land besturen. Hij was bezorgd over mensen die zomaar werden opgepakt, gemarteld en gevangengezet. De overheid werd boos en nu zit Ahmed zelf vast. Net als de mensen over wie hij schreef. In maart 2017 werd hij gearresteerd. Een jaar lang wist niemand waar hij was. In mei 2018 kreeg hij van de rechter 10 jaar celstraf omdat hij zijn land zou hebben beledigd. Hij zit helemaal alleen in een cel, zonder bed en mag maar drie keer per week heel even naar buiten.

Ahmed sprak zich uit tegen de regering en voorzag zijn landgenoten van informatie over mensen die zomaar werden opgepakt. Dit is in de strijd met artikel 19, het recht op vrije meningsuiting en het recht op informatie.

PRESENTATIES

In de PowerPointpresentatie staan bij elke persoon voor wie we schrijven een aantal vragen die je kunt gebruiken als leidraad voor een klassengesprek.

6. PEN? PAPIER? SCHRIJF!

Iedereen heeft kennisgemaakt met Ahmed, Thalepo, Sawyedollah, Ana Maria, Uncle Pabai en Uncle Paul. Nu is het tijd om te schrijven! Zorg voor genoeg pennen, stiften, potloden en papier zodat de leerlingen hun kaart of brief zo mooi mogelijk kunnen maken. De groetenkaarten zijn voor alle leerlingen. Leerlingen op het vo en mbo kunnen ook brieven naar de autoriteiten schrijven. Bespreek eerst met de kinderen de verhalen. Gebruik daarvoor onderstaande vragen. Deze zijn ook te vinden in de PowerPoint. Je kunt de leerlingen dit voor zichzelf laten noteren, klassikaal bespreken of samen met een klasgenoot laten doornemen.

- Welk verhaal sprak jou het meest aan? En hoe kwam dat?
- Wat wil je tegen diegene zeggen? Wat vind je het allerbelangrijkste om te zeggen tegen deze persoon?
- Hoe denk je dat de persoon zal reageren als die jouw kaart leest? Hoe voelt dat voor diegene?

Als de leerlingen een bewuste keuze hebben gemaakt voor wie ze willen schrijven, dan kunnen jullie beginnen. Natuurlijk kunnen de leerlingen wanneer er tijd over is voor meerdere mensen een kaart of brief schrijven. Op de voorbeeldgroeten staan voorbeelden van wat de leerlingen kunnen schrijven. Ook staan hier soms richtlijnen op van tekening of symbolen die de leerlingen wel of juist niet moeten gebruiken. Het leukst is natuurlijk als de leerlingen een persoonlijke boodschap en tekening maken.

Aan het eind van de les worden alle kaarten verzameld in de retourenvelop en verstuurd naar het hoofdkantoor van Amnesty Nederland.

DEEL JULLIE ACTIE

Geef de actie nog meer betekenis door met (een groepje) leerlingen naar de brievenbus te lopen en zelf de envelop in de brievenbus te doen. Mocht dat niet passen, dan kan je natuurlijk ook met elkaar naar een postagentschap brengen. We zouden het leuk vinden als jullie hierover een bericht plaatsen op de website of social media van de school. Tag dan **@amnestynl** en **@amnestyopschool** in het bericht.

EN DE BRIEVEN?

Leerlingen van het vo en mbo kunnen naast de kaarten ook brieven schrijven naar de autoriteiten van het land. Er zijn voorbeeldbrieven die de leerlingen moeten overschrijven. Dat is belangrijk omdat Amnesty altijd een specifieke eis heeft per persoon voor wie we schrijven.

Brieven worden rechtstreeks verstuurd naar de autoriteiten, maar we willen natuurlijk wel graag weten hoeveel brieven er verstuurd zijn. Voer dit dus online in via [amnesty.nl/organiseren/telformulier](https://www.amnesty.nl/organiseren/telformulier) CHECK. Doe dit voor 31 december 2023! Dat is belangrijk omdat we dan weten hoeveel mensen we bereikt hebben met onze actie.

TEL MEE!

Brieven worden rechtstreeks verstuurd naar de autoriteiten, maar we willen natuurlijk wel graag weten hoeveel brieven er verstuurd zijn. Voer dit dus online in via [amnesty.nl/organiseren/telformulier](https://www.amnesty.nl/organiseren/telformulier). Dat is belangrijk omdat we dan weten hoeveel mensen we bereikt hebben met onze actie.

In 2021 schreven we voor Anna en Vira uit Oekraïne die met hun organisatie Sphere actievoert voor de rechten van LHBTI+ers. Ook zij bezochten toen scholen en voelden zich gesteund door alle kaarten en brieven die zij door de actie ontvangen hebben.

